

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Romuald Dalewski

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania M. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
o ustalenie podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 marca 2023 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 26 września 2022 r., sygn. akt III AUa 749/20 (WSCU 83/22),

I. oddala zażalenie,

**II. zasądza od M. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w Jaśle kwotę 240,00 (dwieście
czterdzieści złotych, zero groszy), tytułem zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 26 września 2022 r., III AUa 749/20, w sprawie z odwołania M. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle o ustalenie podstawy wymiaru składek, w punkcie I. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 4.376 zł, w punkcie II. odrzucił skargę kasacyjną odwołującej się od wyroku tegoż Sądu z 23 czerwca 2022 r., jako niedopuszczalną.

W sprawie tej Sąd Apelacyjny, wyrokiem z 23 czerwca 2022 r. oddalił apelację M. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 15 września 2020 r., IV U 221/20, którym to oddalono jej odwołanie od decyzji organu rentowego z 9 grudnia 2019 r. ustalającej podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą za wrzesień i październik 2015 r. w kwocie 2.375,40 zł oraz marzec i kwiecień 2017 r. w kwocie 2.557,80 zł, tj. w wysokości 60% prognozowego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek z proporcjonalnym uwzględnieniem liczby dni podlegania ubezpieczeniom. W ustawowym terminie odwołująca wniosła skargę kasacyjną, wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 90.266 zł.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny wszczął postępowanie wyjaśniające zwracając się do pozwanego organu rentowego o wyliczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Organ rentowy w piśmie z 15 września 2022 r. wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 4.376 zł, co odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy wskazanej przez płatnika składek, a składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny w pierwszym rzędzie, ustalił ostatecznie wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie na kwotę 4.376,00 zł, co skutkowało odrzuceniem skargi kasacyjnej jako nie sięgającej „progu kasacyjności” z art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu pełnomocnik skarżącej zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy wskazanej przez płatnika, a składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonej decyzji i wynosi 4.376 zł. W ocenie skarżącej przyjęty pogląd odnosi się do sytuacji, gdy istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy

podstawy ich wymiaru, zaś przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia to różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru według organu rentowego.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniosł o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu.

Zażalenie opierało się na zarzutach naruszenia zaskarżonym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie przepisów prawa procesowego, a więc art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy wskazanej przez płatnika, a składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonej decyzji i wynosi 4.376,00 zł - przyjęty pogląd odnosi się do sytuacji, gdy istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. Przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru, dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia to różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru według organu rentowego. Zdaniem skarżącej, Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, że wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy wskazanej przez płatnika składek, za składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonej decyzji i wynosi 4.376,00 zł - przyjęty przez Sąd Apelacyjny pogląd odnosi się do sytuacji, gdy istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. Natomiast w przypadku, gdy przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica pomiędzy zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru należną według organu

rentowego. Według skarżącej, podstawa wymiaru składek wynosi 9.897,50 zł, zaś według ZUS wynosi 2.375,40 zł, co według wyliczenia skarżącej $9.897,50 - 2.375,40 \times 12 \text{ miesięcy} = 90.265,20 \text{ zł}$. Ubezpieczona ze względu na rozpoczęcie działalności gospodarczej od 7 września 2015 r., podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za 09/2015 wykazała proporcjonalnie od zadeklarowanej 9 897,50 zł, co dało 7 918,00 zł. ZUS podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za 09/2015 wskazał w pełnej wysokości (za cały miesiąc). Do ustalenia wartości przedmiotu sporu przyjęto zadeklarowaną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w pełnej wysokości.

Sąd Apelacyjny podzielił argumentację organu rentowego, który w piśmie procesowym z dnia 15 września 2022 r. wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 4.376,00 zł, co odpowiada różnicy pomiędzy składką obliczoną od podstawy wskazanej przez płatnika składek, a składką liczoną od podstawy ustalonej w zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Niewątpliwie w rozpoznawanej sprawie doszło do istotnego nieporozumienia, ponieważ bezsprzecznie w sprawach dotyczących ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wartość przedmiotu sporu stanowi różnica pomiędzy wysokością składki wskazanej przez płatnika, a składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Nie ulega wątpliwości, że sprawa o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest sprawą o prawo majątkowe, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Nie jest to bowiem sprawa „o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego”. Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia równa jest różnicy między wysokością składki wskazywaną przez ubezpieczonego i wysokością należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji – albo za okres 12 miesięcy (art. 22 k.p.c.), albo za okres sporny, jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301; z 26 stycznia 2011 r., II UK 190/10, LEX nr 786391; z 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10, LEX nr 1620499; z 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX

nr 1222163; z 7 listopada 2013 r., II UZ 59/13, LEX nr 1391553 oraz z 27 lutego 2014 r., II UZ 77/13, LEX nr 1441274). Poglądy te odnoszą się jednak do sytuacji, gdy istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. W takim przypadku wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek faktycznie zapłaconych a wysokością składek naliczonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Natomiast w przypadku, gdy przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru – wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru należną według organu rentowego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842; z 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, LEX nr 1396417, z 5 maja 2016 r., II UZ 3/16, LEX nr 2052527). Oznacza to, że w rozpoznawanej sprawie, w której spór nie dotyczył wysokości zobowiązania składkowego, lecz bezpośrednio wysokości podstawy wymiaru składek, od której będą naliczane także świadczenia z ubezpieczeń społecznych, wartość przedmiotu zaskarżenia wyraża się różnicą między podstawą wymiaru składek przyjętą przez ubezpieczoną (oraz płatnika składek) a podstawą wymiaru składek określoną w decyzji organu rentowego. Jeżeli przedmiotem sporu jest różnica pomiędzy świadczeniem w wysokości wyliczonej przez wnioskodawcę a należnością ustaloną przez ZUS, wartością przedmiotu zaskarżenia jest suma za okres jednego roku kwot stanowiących miesięczne różnice pomiędzy świadczeniem dochodzonym a pobieranym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2016 r., II UZ 24/16, LEX nr 2113369). Wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres - art. 22 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163; z 7 listopada 2013 r., II UZ 59/13, LEX nr 1391553; z 12 sierpnia 2014 r., I UZ 7/14, LEX nr 1500663; z 20 sierpnia 2014 r., I UZ 8/14, LEX 1504751; z 15 października 2014 r., I UZ 16/14, LEX nr 1777869).

W niniejszej sprawie spór o ustalenie podstawy wymiaru składek dotyczył miesięcy IX-X 2015 r. i III-IV 2017 r. Suma składek na ubezpieczenie społeczne liczona od podstawy wymiaru wskazanej przez płatnika, a więc ubezpieczoną wynosi w miesiącu wrześniu 2015 r. kwotę 2.515,54 zł, zaś w miesiącu październiku 2015 r. wynosi kwotę 710,04 zł, natomiast za te same miesiące suma składek na ubezpieczenie społeczne liczona od podstawy wymiaru zgodnie z decyzją organu rentowego wynosi za wrzesień 2015 r. kwotę 754,67 zł, zaś za październik 2015 r. wynosi kwotę 170,40 zł. Natomiast suma składek na ubezpieczenie społeczne liczona od podstawy wymiaru wskazanej przez płatnika, a więc ubezpieczoną wynosi w miesiącu marcu 2017 r. kwotę 1.014,33 zł, zaś w miesiącu kwietniu 2017 r. wynosi kwotę 1.781,84 zł, natomiast za te same miesiące suma składek na ubezpieczenie społeczne liczona od podstawy wymiaru zgodnie z decyzją organu rentowego wynosi za marzec 2017 r. kwotę 262,13 zł, zaś za październik 2017 r. wynosi kwotę 458,61 zł. Stąd suma składek za wszystkie miesiące liczona od podstawy wymiaru wskazanej przez płatnika, a więc ubezpieczoną wynosi 6.021,75 zł, zaś suma składek na ubezpieczenie społeczne liczona od podstawy wymiaru zgodnie z decyzją organu rentowego wynosi 1.645,81. Różnica pomiędzy kwotą 6.021,75 a kwotą 1.645,81 wynosi 4.375,94, co po zaokrągleniu wynosi 4.376,00 zł.

W związku z powyższym, chybiony jest zarzut zażalenia art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.